

V Bruselu dne 11.3.2015
COM(2015) 117 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Výjimky udělené členskými státy na základě nařízení (ES) č. 1371/2007 o právech a povinnostech cestujících v železniční dopravě

Uplatňování nařízení (ES) č. 1371/2007 o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě: Výjimky udělené členskými státy na základě článku 2 nařízení

ÚVOD

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1371/2007 ze dne 23. října 2007 o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě¹ (dále jen „nařízení“) vstoupilo v platnost dne 3. prosince 2009. Cílem nařízení je ochrana práv cestujících v železniční přepravě v EU, zejména dojde-li k narušení přepravy, a zvýšení kvality a efektivity železniční přepravy osob.

Ačkoliv se nařízení v zásadě vztahuje na všechny osobní železniční dopravní spoje v EU, v zájmu snazšího postupného uplatňování umožňuje členským státům udělovat výjimky pro dálkové vnitrostátní osobní železniční dopravní spoje. Nařízení rovněž umožňuje členským státům udělovat výjimky z uplatňování nařízení pro městské, příměstské a regionální osobní železniční dopravní spoje, a to kvůli jejich zvláštní povaze.

Článek 2 nařízení tak umožňuje členským státům vyjmout z plného uplatňování nařízení některé služby:

1. Ustanovení čl. 2 odst. 4: vnitrostátní osobní železniční dopravní spoje na dobu nejvýše pěti let, výjimku lze dvakrát obnovit (kromě ustanovení uvedených v čl. 2 odst. 3 nařízení);
2. Ustanovení čl. 2 odst. 5: městské, příměstské a regionální osobní železniční dopravní spoje (kromě ustanovení uvedených v čl. 2 odst. 3 nařízení);
3. Ustanovení čl. 2 odst. 6: dopravní spoje nebo cesty, jejichž významná část je poskytována mimo EU, na dobu nejvýše pěti let. Tuto výjimku lze obnovit.

Podle čl. 2 odst. 7 má Komise předložit Evropskému parlamentu a Radě zprávu o výjimkách, které členské státy podle čl. 2 odst. 4, 5 a 6 udělily.

I. SOUČASNÝ STAV VÝJIMEK

Od vstupu nařízení v platnost dne 3. prosince 2009 do konce prvního pětiletého období dne 2. prosince 2014

O stavu uplatňování nařízení obecně lze konstatovat, že v současnosti je plně uplatňují čtyři členské státy, zatímco 22 členských států udělilo výjimky různého rozsahu. Zpráva se situací podrobně zabývá, a to z hlediska různých osobních železničních dopravních spojů, které se v členských státech provozují.

---

¹ Úř. věst. L 315, 3.12.2007, s. 14.

1. Vnitrostátní osobní železniční dopravní spoje (vnitrostátní, městské, příměstské a regionální spoje)

Členské státy lze z hlediska způsobu, jakým výjimky v prvních pěti letech udělovaly, rozdělit do těchto kategorií:²

1) Plně uplatňování nařízení bez výjimek

Uplatňovat nařízení plně bez jakýchkoliv výjimek se rozhodly pouze čtyři členské státy: *Dánsko, Itálie, Nizozemsko a Slovinsko*.

2) Výjimky pro všechny spoje (vnitrostátní, městské, příměstské a regionální)

Pět členských států se rozhodlo využít všechny výjimky, takže uplatňují pouze závazná ustanovení uvedená v čl. 2 odst. 3 nařízení³: *Bulharsko, Francie, Irsko, Lotyšsko a Rumunsko*.

3) Částečné výjimky

- **Výjimky udělené podle druhu spoje (vnitrostátní nebo městské, příměstské a regionální)**

- *Výjimky pro vnitrostátní, avšak nikoliv městské, příměstské a regionální spoje*

Tři členské státy udělily výjimky pro dálkové vnitrostátní spoje, avšak nikoliv pro městské, příměstské a regionální spoje: *Belgie, Česká republika a Litva*.

- *Výjimky pro městské, příměstské a regionální, avšak nikoliv vnitrostátní spoje*

Pět členských států neudělilo žádné výjimky pro vnitrostátní (dálkové) spoje, ale pouze pro městské, příměstské a regionální spoje: *Finsko, Lucembursko, Německo, Rakousko a Švédsko*.

- **Výjimky udělené podle druhu požadavku (tj. z některých článků)**

- *Výjimky z uplatňování některých článků udělené pro některé služby*

Belgie vyňala dálkové vnitrostátní spoje pouze z povinnosti poskytovat během cesty informace uvedené v části II přílohy II nařízení. *Španělsko* vyňalo dálkové vnitrostátní spoje pouze z působnosti článku 27 o vyřizování stížností.

- *Výjimky z působnosti některých článků udělené pro všechny vnitrostátní spoje*

---

² Malta a Kypr nemají žádné osobní železniční dopravní spoje.

³ Podle čl. 2 odst. 3 se články 9, 11, 12 a 19, čl. 20 odst. 1 a článek 26 použijí na všechny osobní železniční dopravní spoje v EU.

Devět členských států udělilo výjimky z konkrétních článků: *Estonsko, Chorvatsko⁴, Maďarsko, Polsko, Portugalsko, Řecko, Slovensko, Spojené království a Španělsko.*

2. Přeshraniční spoje do třetích zemí

Deset členských států udělilo úplné nebo částečné výjimky podle čl. 2 odst. 6 pro osobní železniční dopravní spoje nebo cesty, jejichž významná část je poskytována mimo EU: *Bulharsko, Estonsko, Finsko, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Řecko.* To znamená, že všechny státy, které provozují přeshraniční spoje do třetích zemí, vyňaly tyto spoje na svém území z působnosti nařízení.

3. Dodatečné body

Většina členských států, které udělily výjimky pro dálkové vnitrostátní spoje, udělily výjimky ve vztahu k článkům 8, 10, 13, 15, 17 a 18. Většina členských států, které udělily výjimky pro městské, příměstské a regionální osobní železniční dopravní spoje, udělily výjimky ve vztahu k článkům 8, 10, 15, 16, 17 a 18. Členské státy nemusí udělení výjimek zvláště odůvodňovat, musí je však udělovat transparentním a nediskriminačním způsobem. Je zřejmé, že výjimky byly uděleny převážně u článků, u nichž lze související finanční zátěž považovat za nejtěživější, tj. u článků týkajících se zálohových plateb v případě nehody (článek 13) a odpovědnosti za zpoždění spoje, zmeškání přípoje a odřeknutí spoje a tedy náhrady jízdného, odškodnění a pomoci (články 15, 16, 17 a 18). Za zatěžující či nákladné lze považovat i články 8 (o informacích) a 10 (o informačních a rezervačních systémech), pokud jsou ke splnění z nich vyplývajících povinností nutná nová nebo renovovaná drážní vozidla nebo počítačové systémy.

Výše uvedené ukazuje, že využívání výjimek, zejména pro vnitrostátní spoje, vedlo ke směsici rozdílných práv cestujících v EU vyplývajících z rozdílných vnitrostátních právních předpisů, které vzhledem k absenci jednotného souboru unijních práv cestujících platí. Komise již v závěrech ve své zprávě Evropskému parlamentu a Radě o uplatňování nařízení⁵ ze dne 14. srpna 2013 uvedla, že „rozsáhlé využívání výjimek [představuje] vážnou překážku splnění cílů nařízení“, tedy zvýšení kvality a efektivity železniční přepravy osob. Výjimky platné v jednotlivých členských státech brání vzniku rovných podmínek pro železniční podniky v celé EU. Rovněž zbavují cestující právní jistoty a možnosti plně využívat svá práva.

Na konci této zprávy je připojena souhrnná tabulka ukazující stav výjimek k listopadu 2014⁶.

II. VÝHLED NA OBDOBÍ PO 3. PROSINCI 2014

⁴ Chorvatsko přistoupilo k EU 1. července 2013. Chorvatsko udělilo výjimky od data svého přistoupení do konce prvního pětiletého období počítaného od vstupu nařízení v platnost, tj. do 2.12.2014.

⁵ COM(2013) 587 final, 14.8.2013.

⁶ Seznam výjimek vychází z informací poskytnutých členskými státy.

Tato zpráva se rovněž zabývá uplatňováním nařízení a zejména možným obnovením výjimek členských států v budoucnu. Podle informací členských států se situace po 3. prosinci 2014 výrazně nezmění – potenciálně pouze pět členských států bude nařízení plně uplatňovat a 21 bude nadále využívat výjimky různého rozsahu.

Výjimky podle čl. 2 odst. 4 a 6 mohou členské státy obnovit, o případném prodloužení po 3. prosinci 2014 však musí uvědomit Komisi. Totéž platí pro devět členských států, které se rozhodly pro výjimku na dobu pěti let pro městské, příměstské a regionální spoje podle čl. 2 odst. 5 s možností obnovení⁷.

V tomto kontextu byly členské státy dotázány, jaké mají ohledně omezení, případně obnovení výjimek úmysly⁸.

Z poskytnutých informací vyplývá, že čtyři státy mají v úmyslu v příštím pětiletém období omezit počet článků, k nimž udělí výjimky: *Belgie, Bulharsko, Estonsko a Polsko*. V případě *Belgie* bude výsledkem plné uplatňování nařízení na všechny osobní železniční dopravní spoje.

Dvanáct členských států si přeje zachovat současný stav výjimek i v příštím pětiletém období: *Česká republika, Finsko, Francie, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Německo, Rakousko, Rumunsko, Řecko a Slovensko*. *Spojené království* oznámilo, že předtím než se rozhodne, zda výjimky prodloužit, nebo zcela či zčásti zrušit, prodlouží stávající výjimky coby pozdržovací opatření a v průběhu roku 2015 provede konzultace a situaci přezkoumá. *Dánsko, Itálie, Nizozemsko a Slovinsko* již nařízení plně uplatňují.

Švédsko, které dříve neupřesnilo, jaké výjimky pro městské, příměstské a regionální spoje bude uplatňovat, nyní Komisi informovalo, že hodlá tyto spoje vyjmout z působnosti určitých článků nařízení.

Ačkoliv některé členské státy zatím obnovení ani zrušení výjimek v souladu s čl. 2 odst. 7 nařízení oficiálně neoznámily, lze předpokládat, že pokud jde o uplatňování nařízení na vnitrostátní osobní železniční dopravní spoje, situace se po prvním pětiletém období výrazně nezmění. To znamená, že ochrana cestujících na základě nařízení se u těchto služeblepší jen mírně nebo vůbec. Podobná situace panuje i u mezinárodních spojů a cest, jejichž významná část je poskytována mimo EU.

Závěrem lze konstatovat, že členské státy v prvních pěti letech uplatňování nařízení (ES) č. 1371/2007 udělily rozsáhlé výjimky a v blízké budoucnosti lze očekávat jen velmi mírné zlepšení. Rovné podmínky pro železniční podniky a vysoká míra ochrany cestujících v EU tak zatím zdaleka nejsou realitou.

---

⁷ Bulharsko, Estonsko, Chorvatsko, Irsko, Lotyšsko, Maďarsko, Portugalsko, Řecko a Španělsko.

⁸ Členské státy, které na neformální průzkum neodpověděly, nejsou uvedeny.

Nařízení 1371/2007 o právech cestujících v železniční přepravě Souhrnná tabulka – Vnitrostátní výjimky (stav k listopadu 2014)

Stát	Vnitrostátní spoje			Městské, příměstské a regionální spoje			Mezinárodní spoje přes vnější hranice EU		
	Ano		Ne	Ano		Ne	Ano		Ne
	Výjimky	Časové omezení		Výjimky	Časové omezení		Výjimky	Časové omezení	
Rakousko			x	S výjimkou spojů uvedených v čl. 2 odst. 3, výjimky se vztahují na články 16, 17, čl. 18 odst. 4, článek 28, článek 15 ve spojení s hlavou IV kapitolou II přílohy I: částka za hotel max. € 80 a za taxi max. € 50 (neplatí pro zdravotně postižené osoby).	neomezeno				x
Belgie	Příloha II, část II.	5 let							x
Bulharsko	Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	5 let		Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	5 let		Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	5 let	
Česká republika	Články 8, 10, 17, čl. 18 odst. 2 písm. a) a b), čl. 18 odst. 3, příloha I čl. 7 odst. 2 písm. b), čl. 17 odst. 2 písm. b), čl. 24 odst. 3 písm. b), článek 32 a příloha II	5 let				x			x
Chorvatsko	Články 13,15,16,17,18,25 a 28	do 3.12.2014 může být prodlouženo	x	Články 13,15,16,17,18,25 a 28	do 3.12.2014 může být prodlouženo	x	Články 13,15,16,17,18,25 a 28	do 3.12.2014 může být prodlouženo	x
Dánsko			x			x			x
Estonsko	Články 8, 10, čl. 13 odst. 2, články 15, 16, 17, čl. 18 odst. 2, 4 a 5, čl. 20 odst. 2, články 21, 22, 23, 24 a 25	do 3.12.2014		Články 8, 10, čl. 13 odst. 2, články 15, 16, 17, čl. 18 odst. 2, 4 a 5, čl. 20 odst. 2, články 21, 22, 23, 24 a 25	do 3.12.2014		Články 8, 10, čl. 13 odst. 2, články 15, 16, 17, čl. 18 odst. 2, 4 a 5, čl. 20 odst. 2, články 21, 22, 23, 24 a 25	do 3.12.2014	
Finsko			x	Ve vztahu k regionálním spojům pouze v metropolitní oblasti Helsinky (Helsinki-Kirkkonummi, Helsinki-Karjaa, Helsinki-Vantaankoski, Helsinki-Riihimäki, Helsinki-Lahti a Lahti-Riihimäki) a týkající se článků 10 a 17 a čl. 18 odst. 2 písm. a) a b)	neomezeno		Pouze týkající se spojů z/do Ruska.	5 let (do 12/2014)	
Francie	Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	do 3.12.2014 může být prodlouženo		Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	neomezeno				x
Německo			x	Čl. 8 odst. 2, články 15-18 (změny), čl. 18 odst. 2 písm. a), čl. 27 odst. 3, článek 28, čl. 29 odst. 1 první věta, a dále spoje provozované převážně kvůli jejich historickému významu nebo pro účely turistiky	neomezeno				x
Řecko	Články 13, 15, 16, 17, 18 a 28	5 let		Články 13, 15, 16, 17, 18 a 28	5 let		Články 13, 15, 16, 17, 18 a 28 ve vztahu ke spojům do Srbska, dalších států přes Bývalou jugoslávskou republiku Makedonie a Turecka	5 let	
Maďarsko	Čl. 8 odst. 2, čl. 10 odst. 1, 2 a 4, článek 17, čl. 18 odst. 2 písm. a) a b), čl. 18 odst. 5, čl. 21 odst. 1 a článek 23	5 let		Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	5 let		Čl. 10 odst. 1, 2 a 4, čl. 18 odst. 2 písm. a) a b), čl. 18 odst. 5, čl. 21 odst. 1 a 23	5 let	
Irsko	Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	5 let		Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	5 let		<i>nevztahuje se</i>		
Itálie			x			x			x
Lotyšsko	Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	5 let		Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	5 let		Neplatí pro spoje mezi stanicemi v Lotyšsku a třetí zemi.	5 let	
Litva	Čl. 8 odst. 2 a 3 (příloha II), články 13, 21, 22, 23 a 24 se nepoužijí	do 3.12.2014				x	Všechna ustanovení, která neplatí pro mezinárodní spoje, pokud jsou provozovány mimo členský stát EU a zahrnují nejméně jednu zastávku podle jízdního řádu	5 let	
Lucembursko			x	Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	neomezeno				x
Nizozemsko			x			x			x
Polsko	Všechna ustanovení nařízení kromě článků 4, 5, 7, čl. 8 odst. 1, článků 9, 11, 12, 16, 19, čl. 20 odst. 1, čl. 21 odst. 2, článků 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29. Pro spoje Ekspres, InterCity, Express InterCity, EuroCity a EuroNight platí rovněž články 13 a 17 nařízení.	do 3.12.2014 může být prodlouženo		Všechna ustanovení nařízení kromě článků 4, 5, čl. 8 odst. 1, článků 9, 11, 12, 16, 19, čl. 20 odst. 1, čl. 21 odst. 2, článků 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29.	neomezeno		Všechna ustanovení nařízení kromě článků 4, 5, 7, čl. 8 odst. 1, článků 9, 11, 12, 16, 19, čl. 20 odst. 1, čl. 21 odst. 2, článků 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29. Pro spoje Ekspres, InterCity, Express InterCity, EuroCity a EuroNight platí rovněž články 13 a 17 nařízení.	do 3.12.2014 může být prodlouženo	
Portugalsko	Všechna ustanovení nařízení kromě čl. 2 odst. 3 a článků 8, 10,13–17, čl. 18 odst. 2, čl. 20 odst. 2, článků 27, 28 a článků 6–14 a 32 přílohy I, příloha II, příloha III + PT potvrdilo, že hodlá o tyto výjimky zažádat	5 let		Všechna ustanovení nařízení kromě čl. 2 odst. 3 a článků 8, 10,13–17, čl. 18 odst. 2, čl. 20 odst. 2, článků 27, 28 a článků 6–14 a 32 přílohy I, příloha II, příloha III	5 let				
Rumunsko	Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	5 let		Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	neomezeno		x	5 let	
Slovensko			x			x			x
Slovensko	Články 8,13, 15, 17, 18, 21, 22, 23, 25, 28	do 3.12.2014 může být prodlouženo		Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	neomezeno				x
Španělsko	Článek 27	5 let může být prodlouženo		Článek 10 Články 21–24 a 27	neomezeno 5 let				x
Švédsko			x	bude rozhodnuto					x
Spojené království	Všechna ustanovení nařízení s výjimkou čl. 2 odst. 3	5 let		Spoje bez licence podle směrnice 95/18/ES. To znamená zejména na některé lokální spoje obsluhující městské a příměstské oblasti.	neomezeno				x

Poznámka: tento seznam výjimek vychází z informací poskytnutých členskými státy a nejedná se proto o názor ani závazek Evropské komise.